

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Emigrantlitteraturen (1872)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 29. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992360256112/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

Skranke mellem dig og mig! At tilbringe mit Liv ved dine Fødder, at tjene dig som Slavinde, at berede dit Maaltid i en eller anden ukendt Krog af Verden, det havde været min højeste Lykke; denne Lykke var jeg saa nær, at jeg kunde røre ved den, og kunde dog ikke nyde den. Hvilke Planer og Drømme har jeg ikke undfanget! Der var Øjeblikke, hvor jeg ønskede at være den eneste levende Skabning paa Jorden foruden dig, andre, hvori jeg følte en Guddom stanse mig i min skrækkelige Attraa og ønskede Tilintetgørelse over denne Guddom, hvis blot jeg, knuget til dit Bryst, da havde kunnet rulle med dig fra Afgrund til Afgrund mellem Ruinerne af Gud og Verden!»

Saa overraskende disse Udbrud af hensynsløs Lidenskab er, og saa nyt som Sceneriet var, der fremhæver dem, saa føler man dog, at disse Toner og disse Malerier var lige umulige, hvis Rousseau ikke var gaaet forud og hvis hans digteriske Forsøg ikke var blevne fortsatte af en anden større Aand udenfor Frankrig.

II

Det betydeligste Værk, Rousseau som Digter har frembragt, er *La nouvelle Héloïse*.

Det Nye i denne Bog bestaar for det Første deri, at det er den, som tager Livet af Galanteriet og dermed af det tidligere fransk-klassiske Tidsrums Grundsyn paa Følelserne. Dette Grundsyn var det, at alle ædle og fine Følelser var Civilisations-Frembringelser, Elskov fremfor alle. Det er klart nok, at en vis Kultur er fornøden, før en Følelse som Kærlighed kan opstaa. Før den kvindelige Kjole var til, var der ikke Kvinder, men kun Hunner, og før der var Kvinder, var der ingen Kærlighed. Ud fra denne i sig selv rigtige Tanke var den forud for Rousseau gaaende Tidsalder kommen til det Resultat, at Alt, hvad der tilhyllede den nøgne Lidenskab, ret egenlig adlede den og gav den sit Værd. Jo mere tilsløret og omskrevet, jo mere forberedt og antydet den var, des mindre raa. Hin Tids Sæder og hin Tids Literatur var jo et Udslag af selskabelig Dannelse, og denne Dannelse var kun de højeste Kreses. Vil man have et literært Eksempel paa i hvor høj Grad man foretrak en sleben Form og forædlede Følelser for Natur og Lidenskab, da læse man